

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Finančni računi Slovenije

Četrtna informacija

Januar 2023

BANKA SLOVENIJE

EVROSISTEM

Naslov: Finančni računi Slovenije, četrtna informacija

Mesec in leto izdaje: januar 2023

Izdajatelj:
Banka Slovenije
Slovenska 35, 1505 Ljubljana, Slovenija
www.bsi.si

Uporaba in objava podatkov ter delov besedila
sta dovoljeni le z navedbo vira.

© Banka Slovenije

Kazalo

Povzetek dogajanj v zadnjem letu	4
<hr/>	
1 Nefinančne družbe	5
<hr/>	
2 Centralna banka	6
<hr/>	
3 Druge denarne finančne institucije	7
<hr/>	
4 Drugi finančni posredniki	8
<hr/>	
5 Zavarovalne družbe in pokojninski skladi	9
<hr/>	
6 Država	10
<hr/>	
7 Gospodinjstva	11
<hr/>	
8 Tujina	12

Povzetek dogajanj v zadnjem letu (od zadnjega četrletja 2021 do tretjega četrletja 2022)

Nefinančne družbe so poslabšale finančni položaj za 2,3 mrd EUR, predvsem do gospodinjstev in bank.

Centralna banka je po pandemiji opazno zmanjšala aktivnosti v okviru programa odkupov vrednostnih papirjev. Zaradi naraščajočih obrestnih mer se je preko vrednostnih sprememb močno zmanjšala njena bilančna vsota.

Banke so nadaljevale z okrepljeno posojilno aktivnostjo (3,2 mrd EUR) ter zmernim povečevanjem obveznosti iz vlog (1,4 mrd EUR), predvsem v odnosu do nefinančnih družb in gospodinjstev.

Nadaljevala se je rast danih posojil **drugih finančnih posrednikov** (459 mio EUR).

Naložbe **zavarovalnih družb in pokojninskih skladov** v dolžniške in lastniške vrednostne papirje so se predvsem zaradi negativnih vrednostnih sprememb zmanjšale za 1,1 mrd EUR.

Država se je z dolžniškimi vrednostnimi papirji neto zadolžila za 781 mio EUR, ob naraščajočih obrestnih merah pa so se obveznosti države preko vrednostnih sprememb močno zmanjšale (-8,7 mrd EUR). Primanjkljaj je v zadnjem letu znašal 1,5 mrd EUR oz. 2,6% BDP.

Gospodinjstva so zmanjšala prirast vlog na raven pred pandemijo (1,4 mrd EUR) ter nadaljevala s povečevanjem obsega najetih posojil (1,2 mrd EUR).

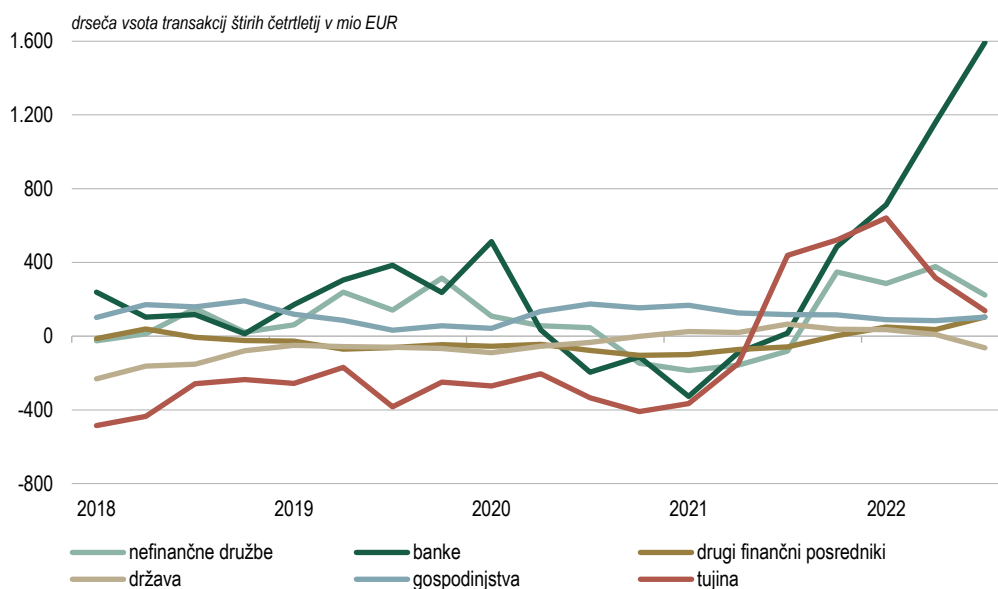
Tujina je poslabšala finančni položaj za 4,9 mrd EUR, najbolj do države in bank, izboljšala pa ga je do centralne banke. Finančni položaj tujine je bil tako prvič po več kot dveh desetletjih negativen.

Finančna sredstva nefinančnih družb so konec tretjega četrletja 2022 znašala 62,8 mrd EUR in so se v zadnjem letu povečala za 7,3 mrd EUR. **Druge terjatve** so dosegle 23,8 mrd EUR in so se povečale za 3,9 mrd EUR. Največ terjatev je bilo v obliki komercialnih kreditov in predujmov (80%), od tega 52% do tujine in 38% v okviru lastnega sektorja. Naložbe v **lastniški kapital** so se povečale za 2 mrd EUR in so znašale 21 mrd EUR, pri čemer je bila večina naložb znotraj lastnega sektorja (75%). **Gotovina in vloge** so se povečale za 732 mio EUR in dosegle 10,4 mrd EUR, od tega 87% pri domačih bankah.

Obveznosti nefinančnih družb so znašale 106,1 mrd EUR in so se povečale za 9,6 mrd EUR. Obveznosti iz **lastniškega kapitala** so dosegle 56,2 mrd EUR in so zrasle za 3,9 mrd EUR, od tega 1,4 mrd EUR zaradi transakcij. Največji lastniki so bili nefinančne družbe (28%), tujina (27%), gospodinjstva (25%) in država (16%). Najeta **posojila** so znašala 25 mrd EUR, od tega 43% pri bankah in 29% v tujini, ter so se povečala za 2 mrd EUR, pretežno pri bankah. Nefinančne družbe so imele 24,2 mrd EUR **drugih obveznosti**, ki so se povečale za 3,7 mrd EUR. Največ obveznosti je bilo iz komercialnih kreditov in predujmov (71%), od tega 49% do tujine in 42% znotraj lastnega sektorja.

Primanjkljaj finančnih sredstev glede na obveznosti je znašal 43,3 mrd EUR in se je povečal do gospodinjstev (za 1,3 mrd EUR), bank (za 879 mio EUR) in tujine (za 570 mio EUR), zmanjšal pa do države (za 677 mio EUR). **Medsebojne terjatve in obveznosti** nefinančnih družb so predstavljale 46% finančnih sredstev in 27% obveznosti.

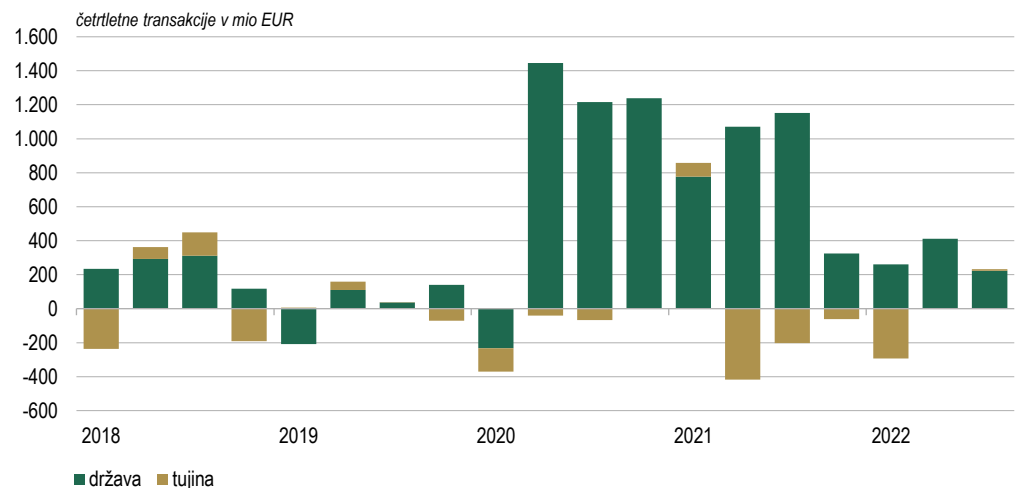
Slika 1: Obveznosti nefinančnih družb iz posojil

Finančna sredstva centralne banke so konec tretjega četrletja 2022 znašala 31,4 mrd EUR in so se v zadnjem letu zmanjšala za 3 mrd EUR, prvič po letu 2015. Centralna banka je imela naložbe v dolžniške vrednostne papirje (55%) in vloge (40%). Naložbe v **dolžniške vrednostne papirje**, med katerimi prevladujejo državni vrednostni papirji, so se zmanjšale za 2,7 mrd EUR na 17,2 mrd EUR kot posledica pozitivnih transakcij (961 mio EUR) in močno negativnih vrednostnih sprememb (-3,7 mrd EUR). Centralna banka je imela 12,5 mrd EUR terjatev iz **vlog**, ki so se zmanjšale do bank za 964 mio EUR (iz naslova danih posojil) in povečale do tujine za 394 mio EUR (predvsem iz naslova terjatev v sistemu Target¹).

Obveznosti centralne banke so znašale 31,4 mrd EUR in so se zmanjšale za 3 mrd EUR. Obveznosti iz **gotovine** so dosegle 7,1 mrd EUR, od tega največ do gospodinjstev. Obveznosti iz **vlog** so znašale 23,9 mrd EUR, od tega 37% do bank, 32% do tujine in 31% do države. Zmanjšale so se vloge bank (za 823 mio EUR) in države (za 449 mio EUR), povečale pa vloge tujine (za 1,4 mrd EUR, večinoma obveznosti do Evrosistema iz prilagoditve evro bankovcev²). **Kapital** centralne banke se je kot posledica negativnih vrednostnih sprememb pri naložbah v dolžniške vrednostne papirje zmanjšal za 3,5 mrd EUR.

Slika 2: Terjatve centralne banke iz dolžniških vrednostnih papirjev do države in tujine

¹ Neto pozicija centralne banke v plačilnem sistemu Target se evidentira med terjatvami iz vlog (pozitivno stanje) ali med obveznostmi iz vlog centralne banke (negativno stanje) do ECB. Konec tretjega četrletja 2022 so terjatve v sistemu Target dosegle 10,5 mrd EUR.

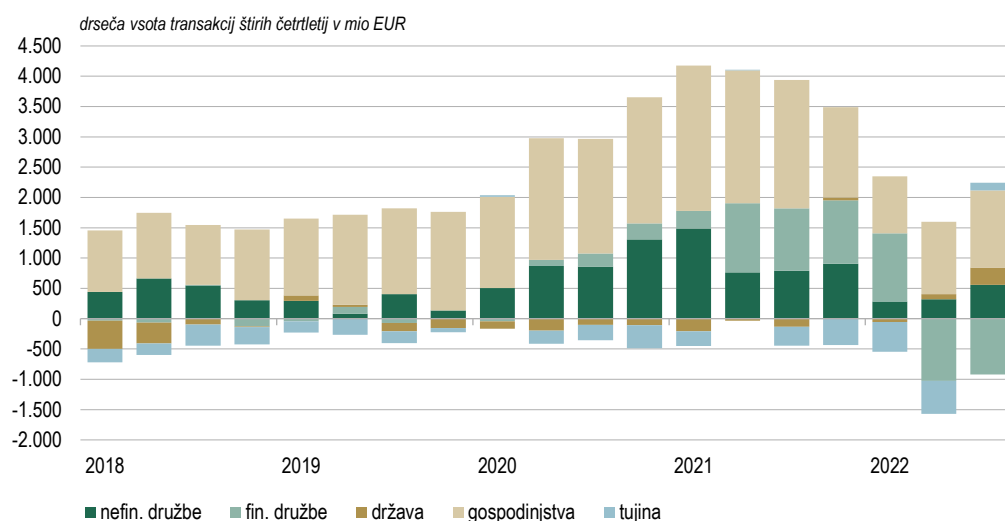
² Obveznost centralne banke iz gotovine se v finančnih računih izkazuje po ključu za razdelitev bankovcev v Evrosistemu. Razlika med gotovino, ki ji je dodeljena po ključu, in gotovino, ki jo daje v obtok, predstavlja prilagoditev in se evidentira med terjatvami (pozitivna razlika) ali med obveznostmi (negativna razlika) iz vlog.

Finančna sredstva bank³ so konec tretjega četrletja 2022 znašala 50,5 mrd EUR in so v zadnjem letu narasla za 2,2 mrd EUR. Dana **posojila** so predstavljala 28,1 mrd EUR oz. 56% naložb⁴, največ gospodinjstvom (44%) in nefinančnim družbam (39%). Banke so nadaljevale z okrepljeno posojilno aktivnostjo in povečale posojila za 3,2 mrd EUR, od tega nefinančnim družbam za 1,6 mrd EUR in gospodinjstvom za 962 mio EUR. Terjatve iz **gotovine in vlog** so dosegle 11,7 mrd EUR, od tega 9,2 mrd EUR pri centralni banki, pri kateri so se v zadnjem letu zmanjšale za 889 mio EUR. Naložbe v **dolžniške vrednostne papirje** so upadle za 667 mio EUR na 7,9 mrd EUR, pri čemer je bilo 67% naložb v tujih in 28% v državnih vrednostnih papirjih.

Obveznosti bank so znašale 49,4 mrd EUR in so se povečale za 2,1 mrd EUR. Najpomembnejši vir sredstev bank so predstavljale prejete **vloge**⁵ v znesku 41,7 mrd EUR, predvsem gospodinjstev (60%) in nefinančnih družb (22%). Povečale so se vloge gospodinjstev (za 1,3 mrd EUR) in nefinančnih družb (za 587 mio EUR), zmanjšale pa vloge centralne banke (za 964 mio EUR). Banke so imele 4,9 mrd EUR **kapitala** z največjima deležema tujine (71%) in države (18%). Obveznosti iz **dolžniških vrednostnih papirjev** so se povečale za 699 mio EUR in dosegle 1,9 mrd EUR.

Neto finančni položaj bank se je izboljšal do tujine (za 895 mio EUR) in nefinančnih družb (za 879 mio EUR), poslabšal pa do države (za 1,3 mrd EUR) in gospodinjstev (za 421 mio EUR).

Slika 3: Obveznosti bank iz vlog

³ V četrletni informaciji je za sektor druge denarne finančne institucije uporabljen izraz banke.

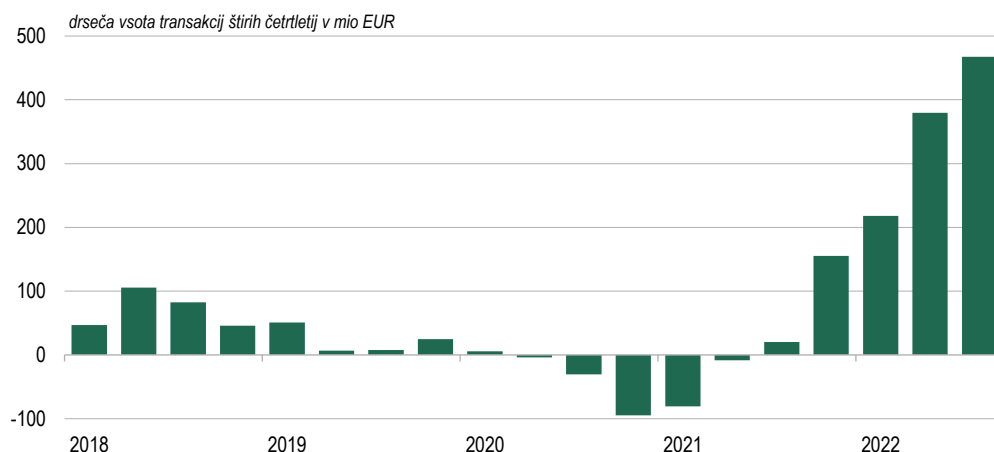
⁴ Konec tretjega četrletja 2022 so oslabitve na posojilih dosegle 0,5 mrd EUR, kar je predstavljalo 1,9% vrednosti posojil. V finančnih računih se oslabitve na posojilih odražajo šele ob dokončnem odpisu terjatev. Posojila ne vključujejo medbančnih posojil, ki so prikazana med vlogami.

⁵ Obveznosti bank iz najetih posojil pri centralni banki, bankah in v tujini se izkazujejo med vlogami.

Finančna sredstva drugih finančnih posrednikov so konec tretjega četrletja 2022 znašala 10,7 mrd EUR in so v zadnjem letu narasla za 900 mio EUR. Naložbe v **lastniški kapital** so se povečale za 164 mio EUR in dosegle 5,5 mrd EUR, pri čemer so imeli največ naložb v tujino (56%) in nefinančne družbe (32%). Dana **posojila** so znašala 3,1 mrd EUR, največ gospodinjstvom (46%) in nefinančnim družbam (40%), ter so se povečala za 459 mio EUR. **Vloge** so se povečale za 190 mio EUR in dosegle 1 mrd EUR, od tega 93% pri domačih bankah. Naložbe v **dolžniške vrednostne papirje** so znašale 685 mio EUR, pri čemer je bilo 91% naložb v tujih vrednostnih papirjih.

Obveznosti drugih finančnih posrednikov so znašale 10,4 mrd EUR in so se povečale za 1 mrd EUR. Vrednost **lastniškega kapitala** je dosegla 7,1 mrd EUR in se je povečala za 521 mio EUR. Najpomembnejša postavka v lastniškem kapitalu so bile **enote investicijskih skladov** (58%), predvsem v lasti gospodinjstev (60%) ter zavarovalnih družb in pokojninskih skladov (28%). Vrednost investicijskih skladov je dosegla 4,2 mrd EUR, pri čemer so neto prilivi znašali 388 mio EUR, negativne vrednostne spremembe pa 323 mio EUR. Najeta **posojila** so dosegla 2,8 mrd EUR, od tega 57% pri bankah in 27% v tujini, ter so se povečala za 325 mio EUR (pretežno pri bankah).

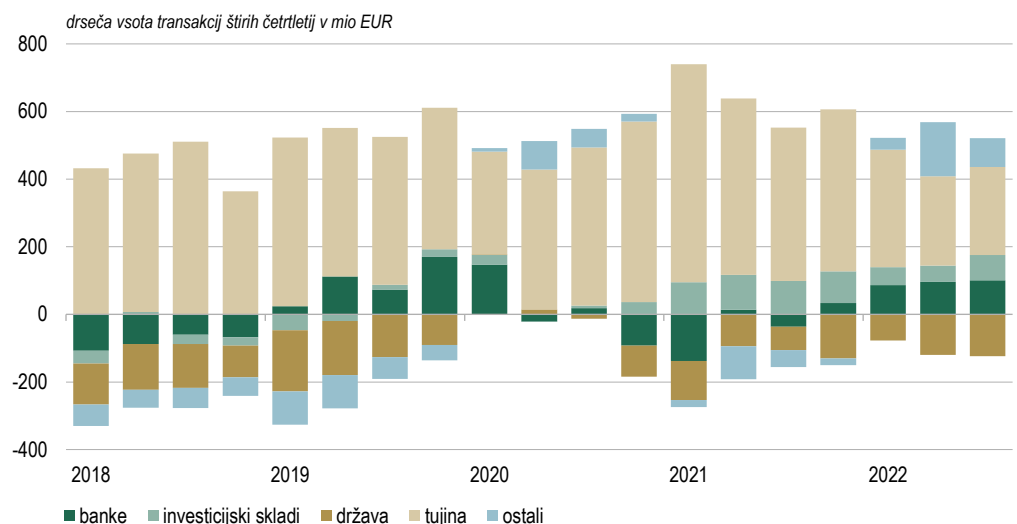
Slika 4: Terjatve drugih finančnih posrednikov iz posojil

Finančna sredstva zavarovalnih družb in pokojninskih skladov so konec tretjega četrletja 2022 znašala 11,9 mrd EUR in so se v zadnjem letu zmanjšala za 1 mrd EUR. Največ finančnih sredstev so imeli naloženih v **dolžniške vrednostne papirje** (6,1 mrd EUR), predvsem v tuje (78%) in državne (14%). Terjatve so se zaradi negativnih vrednostnih sprememb zmanjšale za 801 mio EUR. Naložbe v **lastniški kapital** so se zmanjšale za 300 mio EUR in dosegle 4,3 mrd EUR, pri čemer so jih imeli največ v tujini (51%), investicijskih skladih (29%) in zavarovalnih družbah (10%). **Vloge** so znašale 615 mio EUR, od tega 92% pri domačih bankah.

Obveznosti zavarovalnih družb in pokojninskih skladov so znašale 12 mrd EUR in so se zmanjšale za 576 mio EUR. **Zavarovanja in pokojninske sheme** so predstavljale največji del obveznosti (9,5 mrd EUR) in so upadle za 222 mio EUR. V njihovi strukturi je znašal delež pokojninskih pravic 47%, življenjskih zavarovanj 33%, rezervacij iz neživljenjskih zavarovanj pa 20%. Obveznosti iz **lastniškega kapitala** so se zmanjšale za 324 mio EUR in dosegle 2,2 mrd EUR. Najpomembnejši lastniki so bili država (40%), zavarovalne družbe in pokojninski skladi (22%) ter tujina (21%).

Slika 5: Finančna sredstva zavarovalnih družb in pokojninskih skladov

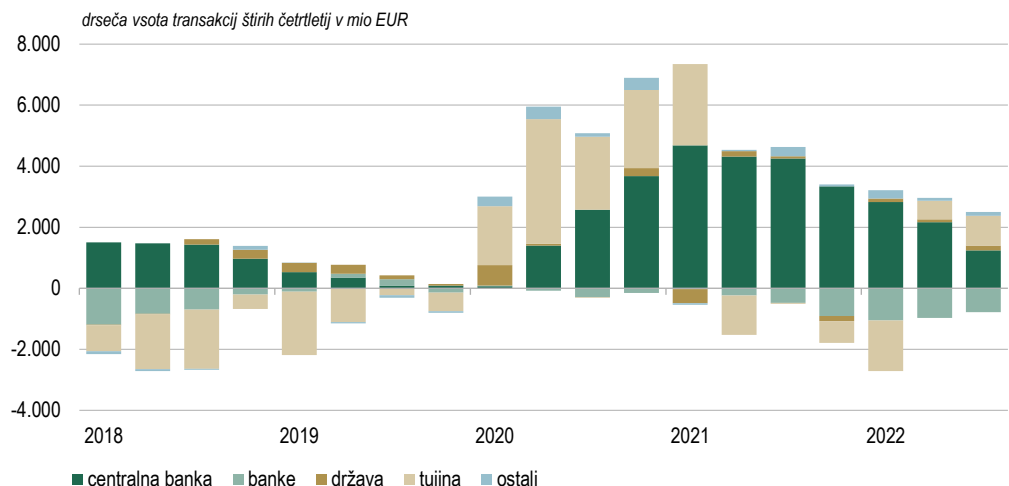

Finančna sredstva države so konec tretjega četrtnetja 2022 znašala 36,4 mrd EUR in so se zmanjšala za 2,8 mrd EUR. Država je imela 14,6 mrd EUR naloženih v **lastniški kapital**, največ v nefinančne družbe (63%) in v okviru lastnega sektorja (22%). Naložbe v centralno banko so se zaradi negativnih vrednostnih sprememb zmanjšale za 3,5 mrd EUR. **Vloge** so dosegle 12,4 mrd EUR, od tega 59% pri centralni banki, 29% v tujini in 7% pri bankah, ter so se povečale v tujini za 546 mio EUR in pri bankah za 283 mio EUR, zmanjšale pa pri centralni banki za 449 mio EUR. **Druge terjatve** so dosegle 4,6 mrd EUR. Največ drugih terjatev je imela država do nefinančnih družb (54%), znotraj lastnega sektorja (23%) in do gospodinjstev (15%). Terjatve iz **posojil** so znašale 3,2 mrd EUR, od tega 43% do tujine in 30% do nefinančnih družb, ter so se zmanjšale za 161 mio EUR.

Obveznosti države so znašale 49,1 mrd EUR in so se zmanjšale za 8 mrd EUR. Država je imela 32,1 mrd EUR obveznosti iz **dolžniških vrednostnih papirjev**, največ do tujine (51%), centralne banke (39%) in bank (7%). Neto izdaje so znašale 781 mio EUR, vrednostne spremembe pa zaradi naraščanja obrestnih mer kar -8,7 mrd EUR. Obveznosti države so se zmanjšale do tujine (za 4,7 mrd EUR), centralne banke (za 1,9 mrd EUR) in bank (za 1 mrd EUR). Najeta **posojila** so znašala 5,8 mrd EUR, od tega 70% v tujini in 25% pri bankah, ter so se povečala za 677 mio EUR (predvsem v tujini). **Druge obveznosti** so narasle za 238 mio EUR in dosegle 5,6 mrd EUR. Največ drugih obveznosti je imela država do nefinančnih družb (42%), v okviru lastnega sektorja (19%) in do tujine (18%).

Država je zmanjšala **primanjkljaj finančnih sredstev glede na obveznosti** za 5,2 mrd EUR na 12,7 mrd EUR, predvsem zaradi pozitivnih neto vrednostnih sprememb v znesku 6,7 mrd EUR. **Primanjkljaj v transakcijah** je v zadnjem letu znašal 1,5 mrd EUR oz. 2,6% BDP.

Slika 6: Obveznosti države

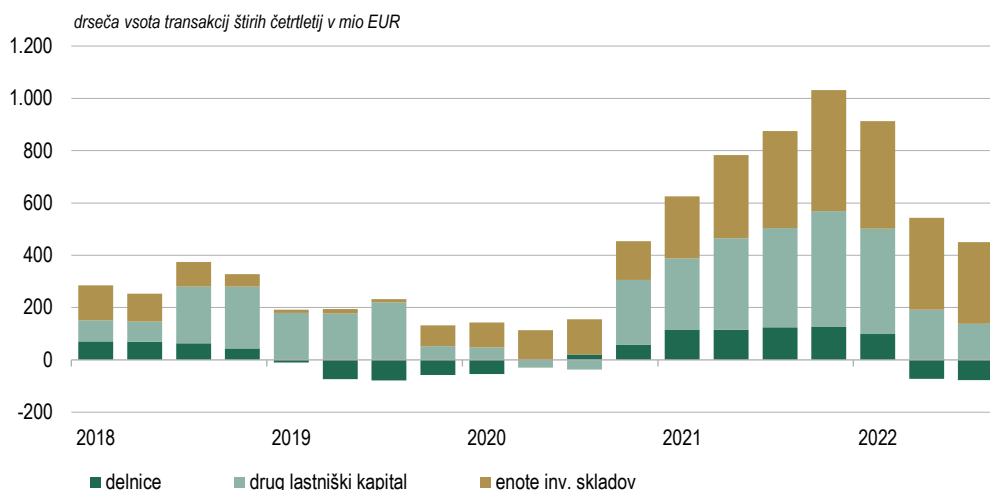

Finančna sredstva gospodinjstev so konec tretjega četrtrletja 2022 znašala 71,2 mrd EUR in so se v zadnjem letu povečala za 3,6 mrd EUR. **Vloge** so se povečale za 1,4 mrd EUR in so znašale 27,6 mrd EUR (81% vlog na vpogled), od tega 91% v domačih bankah. Terjatve iz **gotovine** so dosegle 7,8 mrd EUR. Naložb v **lastniški kapital** je bilo za 22 mrd EUR, največ v nefinančne družbe (64%), tujino (20%) in investicijske sklade (11%). Naložbe so se povečale za 1,3 mrd EUR, od tega zaradi transakcij za 372 mio EUR. Terjatve iz **zavarovanj in pokojninskih shem** so se zmanjšale za 243 mio EUR na 8,4 mrd EUR. Pokojninske pravice so predstavljale 52%, življenjska zavarovanja 39%, rezervacije iz neživiljenjskih zavarovanj pa 9%.

Obveznosti gospodinjstev so znašale 16,6 mrd EUR in so se v zadnjem letu povečale za 1,3 mrd EUR. Najeta **posojila** so dosegla 14,7 mrd EUR, od tega 84% pri bankah in 10% pri drugih finančnih posrednikih, ter so se povečala za 1,2 mrd EUR.

Presežek finančnih sredstev nad obveznostmi gospodinjstev je znašal 54,5 mrd EUR in se je povečal za 2,3 mrd EUR, najbolj do nefinančnih družb (za 1,3 mrd EUR), tujine (za 524 mio EUR) in bank (za 421 mio EUR).

Slika 7: **Naložbe gospodinjstev v lastniški kapital**

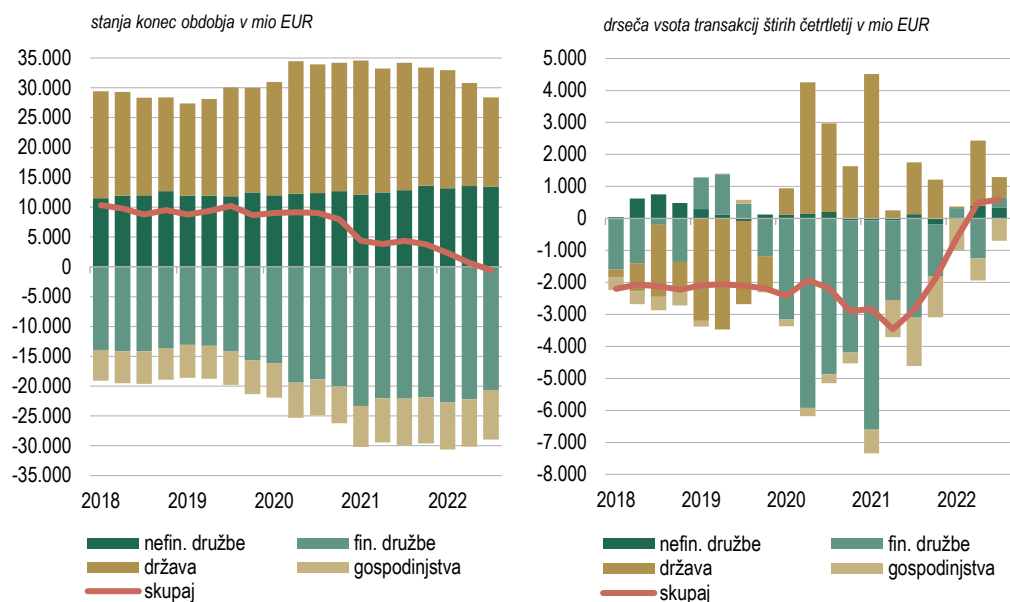

Finančna sredstva tujine so konec tretjega četrtrletja 2022 znašala 73,6 mrd EUR in so se v zadnjem letu zmanjšala za 289 mio EUR. Naložbe v **lastniški kapital** so znašale 19,7 mrd EUR, od tega 76% v nefinančne družbe in 17% v banke, ter so se kljub negativnim vrednostnim spremembam v znesku 495 mio EUR povečale za 830 mio EUR. Naložbe v **dolžniške vrednostne papirje**, med katerimi prevladujejo državni vrednostni papirji, so dosegle 17,9 mrd EUR in so se zaradi negativnih vrednostnih sprememb v višini 5,1 mrd EUR zmanjšale za 4,2 mrd EUR. Terjatve iz **posojil** so se povečale za 820 mio EUR ter so dosegle 12,4 mrd EUR, od tega 59% do nefinančnih družb in 33% do države.

Obveznosti tujine so znašale 74,2 mrd EUR in so se povečale za 4,6 mrd EUR. Obveznosti iz **gotovine in vlog** so narasle za 1,5 mrd EUR na 21,4 mrd EUR, pri čemer so se povečale do države, gospodinjstev in centralne banke. Obveznosti iz **lastniškega kapitala** so se povečale za 381 mio EUR (za 1,1 mrd EUR zaradi transakcij) in dosegle 16,2 mrd EUR, od tega 27% do gospodinjstev, 23% do nefinančnih družb, 18% do investicijskih skladov ter 13% do zavarovalnih družb in pokojninskih skladov. Tujina je imela 16,1 mrd EUR obveznosti iz **dolžniških vrednostnih papirjev**, od tega 33% do bank, 29% do centralne banke ter 29% do zavarovalnih družb in pokojninskih skladov. Obveznosti so se predvsem zaradi negativnih vrednostnih sprememb zmanjšale za 966 mio EUR.

Neto finančni položaj tujine se je poslabšal s 4,3 mrd EUR na -553 mio EUR in tako prvič po več kot dveh desetletjih postal negativen. Najbolj se je položaj poslabšal do države (za 6,4 mrd EUR) in bank (za 895 mio EUR), izboljšal pa do centralne banke (za 1,7 mrd EUR). Neto finančne transakcije tujine so bile po tretjem četrtrletju 2012 drugič zapored pozitivne (589 mio EUR), vrednostne spremembe pa so bile najbolj negativne do sedaj (-5,5 mrd EUR). Sektorsko gledano je tujina nadaljevala s financiranjem centralne banke (1,2 mrd EUR), države (632 mio EUR) in nefinančnih družb, medtem ko so tujino financirala gospodinjstva (698 mio EUR), banke (534 mio EUR) ter zavarovalne družbe in pokojninski skladi. Z vidika finančnih instrumentov je tujina financirala domače sektorje preko vlog (491 mio EUR), posojil (278 mio EUR) in lastniškega kapitala (200 mio EUR), domači sektorji pa tujino preko terjatev iz gotovine (386 mio EUR).

Slika 8: Neto finančni položaj tujine do domačih sektorjev

Institucionalni sektorji

- S.1 Gospodarstvo Slovenije
 - S.11 Nefinančne družbe
 - S.12 Finančne družbe
 - S.121 Centralna banka
 - S.122+S.123 Druge denarne finančne institucije
 - S.124 Investicijski skladi, razen skladov denarnega trga
 - S.125 Drugi finančni posredniki
 - S.126 Izvajalci pomožnih finančnih dejavnosti
 - S.127 Lastne finančne institucije in posojilodajalci
 - S.128 Zavarovalne družbe
 - S.129 Pokojninski skladi
 - S.13 Država
 - S.1311 Centralna država
 - S.1313 Lokalna država
 - S.1314 Skladi socialne varnosti
 - S.14 Gospodinjstva
 - S.15 Nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva
- S.2 Tujina
 - S.21 Članice Evropske unije (EU)
 - S.2111 Članice evroobmočja
 - S.2112 Ostale članice EU in institucije EU
 - S.22 Ostali svet

Finančni instrumenti

- F.1 Denarno zlato in posebne pravice črpanja
- F.2 Gotovina in vloge
 - F.21 Gotovina
 - F.22 Prenosljive vloge
 - F.29 Druge vloge
- F.3 Dolžniški vrednostni papirji
 - F.31 Kratkoročni dolžniški vrednostni papirji
 - F.32 Dolgoročni dolžniški vrednostni papirji
- F.4 Posojila
 - F.41 Kratkoročna posojila
 - F.42 Dolgoročna posojila
- F.5 Lastniški kapital in delnice ali enote investicijskih skladov
 - F.511 Delnice, ki kotirajo na borzi
 - F.512 Delnice, ki ne kotirajo na borzi
 - F.519 Drug lastniški kapital
 - F.52 Delnice ali enote investicijskih skladov
- F.6 Zavarovanja in pokojninske sheme
 - F.61 Tehnične rezervacije neživljenjskega zavarovanja
 - F.62 Pravice do življenjskega zavarovanja in vseživljenjske rente
 - F.63+F.64+F.65 Pokojninske pravice, terjatve pokojninskih skladov do upravljavcev pokojninskih skladov in pravice do nepokojninskih prejemkov
 - F.66 Rezervacije za terjatve v okviru standardiziranih jamstev
- F.7 Izvedeni finančni instrumenti in delniške opcije za zaposlene
- F.8 Druge terjatve in obveznosti
 - F.81 Komerčni krediti in preujmi
 - F.89 Drugo

Metodološko osnovo za sestavo finančnih računov predstavlja ESA2010 (European system of accounts).

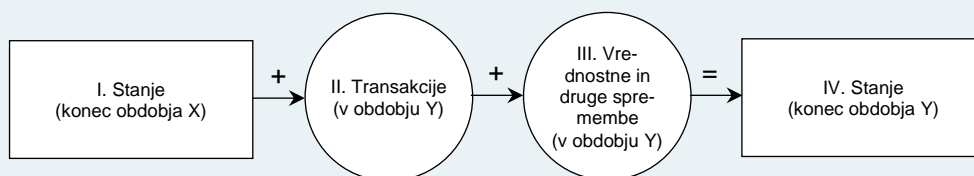
Osnovna načela ESA2010 so:

- vrednotenje vseh sredstev in obveznosti po tekoči tržni vrednosti;
- razlika med finančnimi sredstvi in obveznostmi predstavlja neto finančna sredstva.

Finančni računi prikazujejo stanja in tokove, ki jih imajo posamezni institucionalni sektorji v posameznih finančnih instrumentih kot terjatve in kot obveznosti.

Neto postavka finančnega računa predstavlja finančna sredstva zmanjšana za obveznosti in naj bi bila praviloma enaka neto postavki nefinančnega računa (neto posojanje oz. neto izposojanje).

Finančni računi tako prikazujejo razporejanje presežka oz. financiranje primanjkljaja posameznih institucionalnih sektorjev s transakcijami v finančnih instrumentih.

Finančni računi so nekonsolidirani in konsolidirani. V konsolidiranem računu so izločene terjatve in obveznosti med institucionalnimi enotami v okviru opazovanega sektorja.

Viri podatkov:

- četrtni podatki (stanja in transakcije) na osnovi neposrednega poročanja institucionalnih enot:
 - nefinančne družbe (S.11): prag poročanja nad 2 mio EUR bilančne vsote;
 - finančne družbe (S.12): prag poročanja nad 1 mio EUR bilančne vsote;
 - enote države (S.13): prag poročanja nad 8 mio EUR bilančne vsote;
- podatki bank;
- podatki investicijskih skladov;
- podatki institucij, ki izvajajo dejavnost najema;
- podatki mednarodnih naložb in plačilne bilance;
- podatki o vrednostnih papirjih;
- podatki za sektor države.

Podrobnejše informacije o finančnih računih lahko najdete na: <https://www.bsi.si/publikacije/statisticna-porocila/cetrtna-informacija-financni-racuni>